

MAGYAR ZSÓKA

Beszámoló a Jogalkotók és a jogszabályok Európában című konferenciáról

Az idei Parlamentarizmus Napja alkalmából került megrendezésre 2019. május 2-án a „Jogalkotók és a jogszabályok Európában” című, angol nyelvű konferencia, mely nemcsak a visegrádi négyek országaiból vonzotta az előadókat és a hallgatóságot, hanem nyugat-európai előadók is megvitathatták kutatásaik eredményeit, és a parlament működésével kapcsolatos tapasztalataikat.

A rendezvény a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, a Konrad Adenauer Alapítvány, a Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kara, valamint a győri Széchenyi István Egyetem, Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kara együttműködésével valósult meg. A résztvevőket Várnay Ernő, az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont kutatóprofesszora, valamint Frank Spengler, a Konrad Adenauer Alapítvány képviseletvezetője köszöntötte. A konferenciának a Magyar Tudományos Akadémia, Humán Tudományok Kutatóháza adott otthont, Budapesten.

1. Bevezetés

Már a konferencia címe is utal rá, hogy a modern korban a parlamentek új generációja és a jogalkotás eddig nem ismert kihívásokkal szembesül. Az előadók az alkotmányjog és a jogtörténet szemüvegén keresztül nézve ismertették a parlamenti eljárásokkal kapcsolatos átalakulás folyamatát, pontosan leírták és elemezték a parlament funkcióival kapcsolatos változásokat. A parlament működésére vonatkozó szabályok betartása, illetve betartatása a demokráciában kéz a kézben jár. A konferencián előadást hallhattunk a parlamenti, házszabályi reformokról, illetve azokról a véleményekről, aggodalmakról, amelyek demokratikus deficit növekedésének adnak hangot. A rendezvény, a lengyel kutató kollégák nagyszámú érdeklődésére tekintettel önálló panelt szentelt a lengyel Szejmet érintő változások bemutatására, összevetve a 20. századi és a jelenlegi szabályozást. Ezek nyomán körvonalazódtak a konferencia alapkérdései, amelyek egyben a mai alkotmányjog és a politikatudomány alapkérdései is.

Az első panel a jogalkotás 21. századi kihívásait ismertette, a második panel Közép-Európa parlamentjeinek névváltozásaival, és funkcióival foglalkozott, a harmadik panel a parlamenti eljárási szabályok és a demokrácia összefüggéseire mutatott rá, míg az utolsó panel tematikája a Szejmre vonatkozó szabályok változását dolgozta fel. Az egyes panelek három, illetve négy egymással tematikusan kapcsolódó előadást fogtak össze, és a végén a résztvevők kérdésekkel, észrevételekkel fordulhattak az előadók felé. Az alábbi beszámoló az elhangzott négy panel előadásait ismerteti röviden.

2. A jogalkotás 21. századi kihívásai

Helen Xanthaki a hatékony jogszabályok követelményeiről beszélt, kitérve ezek koncepcionális, strukturális, és tartalmi követelményeire. A University College London professzora szerint a minőségi jogalkotás kritériuma, hogy a jogszabályok elérjék a kormány által megkövetelt szabályozás mértékét és szintjét, vagyis hatékonyan valósítsák meg azt a célt, amely érdekében létrehozták. Az előadó külön kiemelte a megfelelő nyelvezet alkalmazását, és a közérthetőség követelményét a jogszabályok megszövegezése során. Az Egyesült Királyságban végzett kutatómunka alapján megállapítható, hogy a jogalkalmazók 35%-a egyszerű, mindennapi ember, aki a hétköznapi életet érintő jogszabályokat olvassa, és értelmezi. 40%-a olyan személy, aki nem jogász végzettségű, azonban hivatása megköveteli, hogy bizonyos szakmai kérdések jogi vetületeivel is tisztában legyen. A harmadik, nagyjából 16%-ot a szűkebb értelemben vett jogalkalmazók, a jogászok és bírók alkotják. *Helen Xanthaki* szerint ezek a megállapítások azt igazolják, hogy a jogszabályok alapvetően a hétköznapi emberek számára készülnek, tehát a szabatos jogi nyelvezet elengedhetetlen része a hatékony jogalkotásnak annak érdekében, hogy a jogi végzettséggel nem rendelkezők is tudják azt megfelelően értelmezni és alkalmazni.

Lorenzo Cuocolo, a milánói Bocconi Egyetem professzora A jogalkotási hatáskör a gyorsulás évszázadában címmel tartott előadást. Felhívta a figyelmet arra, hogy a 21. században a gyorsaság a társadalom és a gazdaság valamennyi folyamatára kiterjedt, a hatalom és az erő szimbólumává vált. Akár római jogi, akár 18. vagy 19. századi jogalkotási példákat veszünk alapul, a megfontolt és időtálló szabályozás minden korban stabilitást jelentett, sőt követendő mintául szolgált későbbi időkre, vagy más országok számára. A nyugat-európai országok jogalkotása is alapvetően felgyorsult, amely nemcsak a parlamenti szakaszra értendő, hanem megfigyelhető egyfajta hatalomátruházás a gyorsabb, rendeleti vagy más alacsonyabb szintű jogalkotás érdekében. Emellett olyan szabályozó szervek is megjelennek a nyugati demokráciákban, amelyek nem rendelkeznek kellő demokratikus legitimitációval a jogalkotásra. Ezeknek a folyamatoknak a megakadályozására az alkotmányok nem biztosítanak hatékony eszközöket az ellenzék számára. *Cuocolo* szerint a jog mint a társadalom legfőbb szabályozója válságban van, amely felveti annak kérdését, hogy a parlament válságban van-e. Ennek kapcsán az előadó a következő főbb megállapításokat tette. A jogalkotás felgyorsítása egyértelműen a kormánytöbbségnek kedvez az ellenzékkel szemben, mivel rövidíti a parlamenti dialógusok lehetőségét. A kormánynak ugyanakkor alkotmányos joga van a saját programjának megvalósítására, tehát valójában a képviseleti elv és a hatékonyság elve ütközik össze a 21. század parlamenti eljárásaiban. Összefoglalva a parlament már nem „a nagybetűs jogalkotó” abban az értelemben, hogy a törvényalkotás csupán az egyik funkciója lett a sok közül, de még mindig a politikai párbeszéd lefolytatásának a legfőbb helyszíne, amely képes megakadályozni az egysze-

mélyi vezetést. Ezekből következően valójában nem a parlament mint intézmény válságáról, hanem az e keretek között működő pártok válságáról lehet beszélni.

Molnár Csaba, a házigazda kutatóközpont Politikatudományi Intézetének munkatársa a panel zárásaként két aktuális jogalkotási tárgyú kutatási projektjét mutatta be a résztvevőknek.

3. A közép-európai parlamentek elnevezése és funkciói

A panelben elsőként *Tomas Gabris*, a pozsonyi egyetem professzora tartott előadást a Szlovák Nemzeti Tanácsról, és a Parlamentarizmus átültetését és át nem ültetett elveiről 1944 és 1992 között. Az előadó ismertette a Szlovák Nemzeti Tanács elnevezéssel működő parlament létrejöttének történelmi és jogi alapjait. Az első közvetlen választásokra 1945-ben került sor, amelynek politikai előzményét jelentette, hogy 1943 végén, a németekkel szembeni szlovákiai ellenállás csúciszerveként létrejött a Szlovák Nemzeti Tanács. Az 1943. decemberi, úgynevezett karácsonyi megállapodásban rögzítették az antifasiszta ellenállás programját. Rövid időre helyreállt a demokratikus Csehszlovák Köztársaság. A következő közvetlen választásokra negyvenöt évvel később, 1990-ben került sor. A jelenleg működő, százötven képviselőből álló parlament egykamarás, Szlovákia egyedüli alkotmányos és törvényhozó testülete. Az előadó számára azonban kérdéses, hogy a parlamentre vonatkozó szabályozás ki tudott-e teljesedni az 1944-ben induló önmeghatározó törvényhozás óta. Az előadó kritikai szemmel rámutatott az állampolgárok és a parlament közötti felelősség hiányosságaira, és a végrehajtó hatalommal szembeni kontroll sajátosságaira.

Wladyslaw Peksa, a krakkói Jagelló Egyetem adjunktusa a Szejm elnevezését, struktúráját és alkotmányos szerepét vizsgálta történelmi aspektusból. A lengyel parlamentarizmus az egyik legrégebbi hagyományokkal rendelkezik Európában, már középkori források is utalnak egy olyan testület működésére, amely felhatalmazással rendelkezett szabályok elfogadására. A Szejm elnevezés a lengyel nyelvben az „elfogad” szóból származik, majd jelentése a 15. századra átalakul, és már inkább kongresszust, gyűlést jelent. Fontos, hogy ekkor még három döntéshozó fórum működött párhuzamosan: a teljes királyság területére kiterjedő Szejm, amelynek fő feladata a végrehajtó hatalom kontrollja volt, ehhez képest a törvényhozó hatásköre háttérbe szorult. A Szejm ritkán, az egész országot érintő ügyekben ülésezett, és a királyból, a királyi tanácsadók arisztokrata testületéből és a nemzet egyéb nemesi képviselőinek döntéshozóiból állt. A tanácsadókból alakult ki később a Szenátus. Ezzel egyidejűleg működött a tartományok képviselőinek gyűlése, amely külön ülésezett és elsősorban az arisztokraták, másodsorban a nemesség képviselőiből állt. Az Anjou királyok uralkodásának idején, a magyar–lengyel perszonálunió éveiben, számottevően fejlődtek a két nép közötti kapcsolatok. A közös ügyek megtárgyalásának fórumaként szolgált a szejmik, amely csupán a nemesek által látogatott, kisparlament funkcióval bíró döntéshozatali fórum volt. A 16. századra tisztázódott

csak a három szervezet pontos hatásköre és elnevezése: a monarcha, a Szenátus, és a választott képviselők alkották a Szejmet, amelyet a 19. században már kodifikált alkotmány is rögzített. 1918 után a parlament elnevezése gyökeresen megváltozott, a korábbi Szenátusból felsőház lett, a Szejm elnevezés pedig az alsóházat jelentette. A Szejm és a Szenátus közös ülése volt a nemzetgyűlés. Ez az elnevezés a kommunista diktatúra ideje alatt Állami gyűlésre változott.

Képes György, az Eötvös Loránd Tudományegyetem adjunktusa a magyar parlament névváltozásaival kapcsolatos folyamatokat dolgozta fel és mutatta be előadásában. Rámutatott, hogy magyar és a lengyel parlament történeti fejlődésében számos párhuzam van. Hajnóczy József munkássága alapján, aki közjogi monográfiáiban a parlamentek szerepével is foglalkozott, *Képes* összesen harmincnégy olyan kifejezést gyűjtött össze, amely a parlament elnevezésére utalhat. Megállapította, hogy a parlamentum kifejezés a 13. századtól már használatos, de először az angol parlamentre utaltak ezzel a névvel. Az országgyűlés megjelölés pedig már csak a modern korokban jelenik meg. Magyarországon a kétkamarás parlamentet a tabula superior (felsőtábla) és a tabula inferior (alsótábla) alkotta. Az alkotmányosság helyreállításáról és az állami főhatalom gyakorlásának ideiglenes rendezéséről szóló 1920. évi I. törvénycikk, a két világháború között a legfontosabb dokumentum volt, amely a parlamentet már mint nemzetgyűlés említi, és rögzíti, hogy a nemzetgyűlés, a nemzeti szuverenitás kizárólagos törvényes képviselője.¹ A törvénycikk jelentősége, hogy ideiglenes törvényhozó testületként határozta meg a nemzetgyűlést, és ezzel a kétkamarás struktúra is megszűnt. A nemzetgyűlés elnevezést egészen 1947-ig használták, amelyet kommunista befolyásra, az országgyűlési választásokról szóló 1947. XXII. törvénnyel országgyűlésre változtattak. A törvény indokolása szerint a magyar nép tudatában a törvényhozó hatalom letéteményeseként az országgyűlés él. Az indokolás kitér arra is, hogy a kétkamarás rendszer fenntartásának tulajdonképpen csak a föderatív államokban van létjogosultsága, ahol is az egyik ház a közvetlen népképviselőt képvisel, a másik pedig a tagállamok kiküldötteiből áll.

4. Parlamenti eljárási szabályok és a demokrácia

A parlamenti szabályozás és a demokrácia című panel első előadója *Jindřiska Syllová*, a cseh parlament Parlamenti Intézet kutatója, és a prágai Károly Egyetem jogi

¹ Az alkotmányosság helyreállításáról és az állami főhatalom gyakorlásának ideiglenes rendezéséről szóló 1920. évi I. törvénycikk preambuluma: „A nemzetgyűlés, mint a nemzeti szuverenitás kizárólagos törvényes képviselője, megállapítja, hogy a királyi hatalom gyakorlása 1918. évi november hó 13. napján megszűnt.[...] A nemzetgyűlési képviselőválasztások ennek folytán az ország mindazon részeiben megtartatván, amelyekben a választást ellenséges megszállás lehetetlenné nem tette, a megválasztott nemzetgyűlési képviselők az 1920. évi február hó 16. napján Budapesten az országgyűlés képviselőházának helyiségeiben egybegyűlekeztek és nemzetgyűléssé alakultak.”

tanszékének tanszékvezetője volt. Azt a kérdést fejtette ki, hogy a hárszabályi racionalizálási folyamatok hogyan hatnak a demokráciára. Általánosan megfigyelhető folyamat az új generációs európai parlamentekben, a parlamenti eljárásjog újrakodifikálása a racionalizálás jegyében. Így történt ez például Észtországban 2003-ban, és Magyarországon 2014-ben. Csehországban 2013-ban zajlott le a parlamenti reform, amelynek keretében az új szabályozás kidolgozása a kormány felelősségi körébe tartozott. A cseh parlamenti reform jelentős változásokat hozott, például erősítette a házelnöki jogköröket. Emellett az interpellációs időszakban az országgyűlési képviselők és a miniszterek számára a kötelező jelenlétet megszüntette, melynek eredményeként igen gyenge részvétel mellett tárgyalják ezt a napirendi pontot. A cseh parlament törvényalkotási folyamatait összevetve a magyar törvényalkotási eljárással megállapítható, hogy míg a cseh parlament átlagosan hat hónap alatt fogad el egy törvényjavaslatot, addig a magyar parlamentben ez az idő öt hétre tehető. Az előadó által kifejtettek szerint a racionalizálási folyamatoknak álcázott jogszabály-módosítások, gyakran demokratikus deficitet eredményeznek a parlamenti munkában.

Christoph Konrath, a bécsi Parlamenti Igazgatóság fősztályvezetője szerint a Parlamenti reform „vasketrece”, a parlamenti pártok széttöredezettsége, a megszemélyesítés, és a nyilvánosság részvételének keveréke. Max Weber elméletéből kiindulva felhívta a figyelmet a bürokrácia fojtogató hatására, amely a parlamentet is körülveszi, így a parlamentarizmus folyamatai normatív korlátok közé szorulnak. *Konrath* a „working” és a „talking” parlament összevetéséből megállapította, hogy a dolgozó parlament erős bizottságok útján, széles körű bürokráciával működik és több szerephez juttatja a civil szféra elemeit. A beszélő parlament működésének fő színtere a plenáris ülés, ahol a döntéshozatal a vélemények ütköztetésén alapszik. Ha a kormányzó párt az ellenzékkel nem folytat érdemi vitákat, és a döntéshozatalba nem vonja be, az könnyen obstrukcióhoz vezethet. Az előadó felhívta a figyelmet, az „élőbb parlament” iránti igényre, hogy a parlamenti párbeszéd ne csupán a pártok diskurzusában merüljön ki, hanem vonjanak be egyéb döntéshozókat is. Ausztria és Németország már mutat törekvéseket ebbe a fejlődési irányba, azonban még mindig szigorú formai kötöttségek övezik a parlamenti beszédjogot, ezen belül is például a kérdezési lehetőséget a kormány képviselőitől. Ezzel párhuzamosan tapasztalható az a jelenség, hogy a kormány képviselői nem szívesen jelennek meg a plénum előtt. Összességében tehát e két országban megvan a szándék, hogy a társadalomhoz közelebb hozzák a parlamentet, a jogi keretek azonban mégsem biztosítanak ehhez valós lehetőséget.

Bodnár Eszter, az Eötvös Loránd Tudományegyetem adjunktusa, előadásában a Parlamenti nyilvánosság mint komplex elvvel foglalkozott. A magyar parlamentben a nyilvánosság egyrészt az ülések szabad látogatásával, az parlamenti irományok hozzáféréseivel és a parlamenti közvetítéseken keresztül biztosított. Ezekon keresztül az Országgyűlés – politikai funkciói mellett – betölti alkotmányos funkcióját is. Napjainkra jellemző azonban, hogy a legnagyobb érdeklődésre a parlamentben megjelenő botránytémák tartanak számot, míg az átlagember ér-

deklődése a parlament munkája iránt csekély. Az előadó elemezte a parlamenti nyilvánosság és a sajtószabadság biztosításával összefüggő 20/2007. (III. 29.) Alkotmánybírósági határozatot. Az Alkotmánybíróság alkotmányosnak minősítette a parlamenti ülések közvetítését a zártláncú hálózatok biztosítása útján, egyúttal kimondta, hogy az a szabályozás, amely nem teszi lehetővé az Országgyűlés épületének bármely pontjáról történő műsorszolgáltatást, nem jelent aránytalan korlátozást. Összefoglalva az előadó kiemelte, hogy a parlamentek új szerepe, hogy aktív kommunikátorrá váljon, ám a szenzációkkal, botrányokkal foglalkozó, nem kiegyensúlyozott tájékoztatás veszélyeztetheti a parlamentek demokratikus működését.

A konferencián nem csupán egyetemi oktatók, kutatók vettek részt. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem részéről *Szalai Flóra*, végzős joghallgató, és *Szentgáli-Tóth Boldizsár* az ELTE kutató munkatársa azt a témát vizsgálta meg, hogy „Miként hozható közelebb az állampolgárokhoz a parlament?”. Az előadók a parlament nyilvánosságának külső és belső aspektusát is vizsgálták, és rögzítették, hogy ebben az értelemben belső követelményként kell megjeleníteni a beszédjog szabadságát, külsőként pedig a parlamenti közvetítések biztosítását. A parlamenti eljárási jogban szigorításként csak az alkotmányos érdekeket védő, az érintettek jogaival arányos korlátozás fogadható el. Az állampolgárok megfelelő tájékoztatása napi szintű, fő műsoridőben leadott parlamenti összefoglalók sugárzásával érhető el. Álláspontjuk szerint teljes sajtónyilvánosságot kellene biztosítani a parlament egész épületében. Az előadók megfogalmazták, hogy szükség lenne európai minimumszabályokra, ami a parlamenti nyilvánosság alapfeltételeit rögzíti. A parlamentben lehetőséget kellene adni a civil szféra részéről érkező kezdeményezések megtárgyalására, önálló parlamenti napirendi pont keretében. Az előadók felhívták a figyelmet a mélyebb politikai és szakmai viták szükségességére.

5. A lengyel Szejm működése a 20. és 21. században

A konferencia utolsó panelje, a lengyel résztvevők nagy számára is tekintettel, kizárólag a lengyel Szejm 20. és 21. századi működésével foglalkozott. Az első előadók, *Agnieszka Bien-Kacala* professzor asszony és *Anna Tarnowska* adjunktus, a toruni Nicolaus Copernicus Egyetemről voltak. Előadásuk „A Szejm és a delegált hatáskörei, még mindig népképviseleti szervnek tekinthető-e a Szejm?” címet viselte. Az előadók megvizsgálták a népképviselet elvéhez elengedhetetlen delegációs láncot, melynek első eleme a nép, az utolsó eleme a parlament, a kettő között a kapcsolatot egy megfelelően működő választási rendszer jelenti. J. S. Mill és B. Manin elméleteiből kiindulva a parlamentarizmus létfontosságú kelléke a viták lefolytatása, ezért a parlamentet legalább annyira a viták fórumának, mint a többségi elven alapuló jogalkotás színterének kell tekinteni. Az előadók szerint a delegációs lánc diszfunkciója, ha például a frakcióvezetők túlzottan hangsúlyos, ugyanakkor informális szerepével tematizálják a frakciójukban ülő képviselőik

megszólalásait. Emellett nem kívánatos az a gyakorlat sem, amely kizárja az ellenzékét abból, hogy parlamenti eszközökkel kifejtse a véleményét. Összegzőként az előadók megállapították, hogy a Szejm választott, népképviselői szervnek tekinthető, ugyanakkor ez a funkciója fenyegetett, mivel az érdemi, politikai viták lefolytatásának lehetősége sok esetben csak formálisan biztosított.

„A parlamenti viták a lengyel jogalkotási eljárásban” címmel *Mateusz Niec*, a krakkói Jezsuita Egyetem adjunktusának előadása, egy sajátos kutatási módszerrel alapszik. A Szejm által elfogadott törvények parlamenti vitáit elemezte, száz eljárás véletlenszerű kiválasztásával. A lengyel parlamenti jog a törvényjavaslatok három olvasatban való tárgyalását biztosítja. Az előadó felhívta a figyelmet arra, hogy az általa vizsgált törvényjavaslatok 41%-a került első olvasatos vitákra, míg 2015–2017 között rendszeresek voltak az első olvasatos viták a plenáris ülésen. A második és harmadik olvasatos vitákra szánt idő is jelentősen visszaesett, illetve a törvényjavaslatok közel fele nem kerül megvitatásra második vagy harmadik olvasatban. A kutatás legfőbb megállapítása az volt, hogy a Szejm nyolcadik parlamenti ciklusában jelentősen visszaesett a törvényjavaslatok tárgyalására fordított idő. A kapkodó jogalkotás részeként tizenöt törvényjavaslat egy napon belül került elfogadásra, amelyet az előadó negatív példaként említ a minőségi jogalkotás követelményeit tekintve.

Mateusz Pekala a „Jogalkotás dilemmái és a közpolitika” címmel tartott előadást, amelynek alapját két miniszterelnök, Beata Szydło (2015) és Mateusz Morawiecki (2017) parlamenti beszédeinek minőségi és tartalmi vizsgálata adta. A kutatás módszertana a parlamenti jegyzőkönyvek elemzése volt. Az előadó megállapította, hogy a lengyel közpolitika főként szociális, egészségbiztosítási, gazdasági és regionális fejlesztési kérdések köré összpontosul. A miniszterelnökök a beszédekben rendszerint kitérnek e témák valamelyikére, és felszólalásaikban gyakorta alkalmaznak statisztikai adatokat, azonban ezek forrását szinte sohasem jelölik meg. A jog és a politika összefüggéseiben a jogra általában mint eszközre tekintenek, amely legitimációs funkcióval bír. Mind a jogászság, mind a jogintézmények általában negatív színben tűnnek fel a miniszterelnöki beszédekben, a jogot a bürokráciával azonosítva, illetve a politikai hatalom korlátjaként megjelölve. A miniszterelnöki kommunikációban rendszeresen megjelennek túlzások, és a valóságot nem tükröző statisztikai számok. Mindemellett jellemző a társadalom által elismert hivatások (nővérek, tanárok, rendőrök, katonák, kisvállalkozások) közvetlen, pozitív hangvételű megszólítása, munkájuk elismerése.

Thomas Litwin, a krakkói Jezsuita Egyetem adjunktusa a „Szenátus jogalkotási vétője mint a jogalkotási eljárás legellentmondásosabb eleme az 1921-es alkotmányos szabályozás óta” címmel tartott előadást. A márciusi alkotmány megalapozta a kétkamarás parlament működését, azonban az előadó álláspontja szerint a Szenátus jogalkotási hatáskörei nem kellően körülhatároltak. A Szejm által elfogadott törvényjavaslat esetében a Szenátus dönthet úgy, hogy a törvényjavaslat szövegét megváltoztatja vagy elutasítja, ezt harminc napon belül jeleznie kell a Szejmnek az általa javasolt módosításokkal együtt. Ha a Szejm rendes többséggel

jóváhagyja, vagy tizenegy-huszas többséggel elutasítja a Szenátus által javasolt módosításokat, akkor a köztársasági elnök elrendeli a törvény kihirdetését a második szavazás szerint elfogadott szöveggel. A jelenlegi szabályozás nem teszi lehetővé a Szenátus teljes jogkörét, hogy megakadályozza egy törvényjavaslat elfogadását, habár az Alkotmány 2. § (1) pontja kimondja, hogy a Szejm és a Szenátus is részt vesz a jogalkotási eljárásban. A Szenátus jogkörei között szerepel, hogy módosíthatja, vagy elutasíthatja a törvényt, az alkotmány a jogkövetkezmények között már csak a módosítást említi, az elutasítást nem. Az előadó véleménye szerint valós tartalommal kellene megtölteni a Szenátus jogalkotási vétóját, illetve a szabályozáson is pontosítani kellene, mivel az Alkotmány nem konzekvens a jogkövetkezmények tekintetében.

6. Összegzés

A konferencia lehetőséget adott a hallgatóság számára, hogy színvonalas előadások keretében ismerje meg a parlamenti jogi szabályozás legnagyobb kihívásait, és ezek történelmi előzményeit. Az előadók a normatív háttér bemutatásán túl olyan témákat is feldolgoztak, amelyek gyakorlati tapasztalatokon nyugszanak, illetve statisztikán alapuló eredményeken keresztül tükrözik a parlamenti törvényalkotási eljárást. A parlamentektől hatékony és pontos munkát vár el a társadalom, ez azonban bizonyos esetekben a parlamenti beszédidő csökkentésével, és a legfőbb politikai aréna időbeli korlátozásával lenne biztosítható. A kormányok a hatékonyság talaján állva, a jogalkotási eljárások rövidítése és a jogalkotás végrehajtó hatalom általi minél szélesebb körű megvalósítása mellett foglalnak állást, amely programjaik minél gyorsabb megvalósítását irányozza elő. A gyorsaság és a stabilitás, a minőség és a hatékonyság elvei, a „dolgozó” és a „beszélő” parlament kerülnek konfliktusba a 21. századi parlamenti jogban. A konferencián gondolatébresztő, és a különböző országok szabályozási elveit összehasonlító kérdések hangzottak el. A téma iránti érdeklődést örömmel tapasztaltuk és reméljük, hogy a Konrad Adenauer Alapítvány folytatva eddigi munkáját, a jogi karok támogatásával további rendezvények megszervezésében is közreműködik, így jövőre az ideihez hasonló eredményekről, egy hasonlóan sikeres konferenciáról számolhatunk be.

Kulcsszavak: jogalkotás, jogalkotó, jogszabályok, parlamenti eljárás, demokrácia, ellenzék

MAGYAR ZSÓKA

óraadó tanár, PhD-hallgató

Széchenyi István Egyetem, Győr, Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar
magyar.zsoka@gmail.com